QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR. JOSEPH MIFSUD
B.A. (LEG. & INT. REL.), B.A. (HONS.), M.A. (EUROPEAN), LL.D.

Il-Pulizija
(Spettur Roderick Spiteri)

vs

Vincent Bonello

Kumpilazzjoni 641/2016

Illum 13 ta' Novembru 2017

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputat **Vincent Bonello** detentur tal-karta tal-identita' bin-numru 884749(M) billi huwa akkuzat talli:

1. Minghir il-hsieb li joqtol jew tqieghad il hajja ta' Joseph Tonna f'periklu car, ikkagunajt offiza ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Joseph Tonna hekk kif gie ccertifikat minn Dr. Arlene Cachia Bonello M.D. Reg. No. 2983 mic-centru tas-sahha tal-Mosta u Dr. Joseph Galea M.D. Reg. No.3973 l-isptar Mater Dei, liema offiza iggib hsara li tista iggib periklu ta' debbulizza permanenti fis-sahha jew fil-funzjoni ta' xi parti tal-gisem jew ta' difett permanenti f'parti tal-ghamla tal-gisem u/jew sfregju gravi u

permanenti fil-wicc tal-offiz. Art. 214,215, 218 (1)(a)(b) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

2. Volontarjament ksirt il-bonordni jew il-paci pubblika b'ghajjat u storbju. Art.338(dd) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

3. Minghir ma drobt jew sawwat, heddit bil-gebel jew bi hwejjeg ohra iebsin, jew waddabthom, jew qbadt armi ohra konta n-nies. Art. 339 (1)(b) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

4. Hebbejt ghal Joseph Tonna , Darren Tonna u/jew persuni ohra sabiex tingurjhom jew taghmillhom sara b' xi mod. Art. 339 (1)(d) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

5. Insulentajt , heddidt jew ingurjajt bi kliem jew b'mod iehor lil Joseph Tonna, Darren Tonna , Odette Scicluna u/jew persuni ohra. Art. 339 (1)(e) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

6. Bil-hsieb li tkisser jew li thassar il-gieh ta' Odette Scicluna, weggajtha bi kliem , gesti, kitba jew b'disinji jew b'xi mod iehor. Art. 252 (1) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Il-Qorti giet gentilment mitlub ali f' kaz ta'htija minbarra li tinflingi l-pieni stabiliti mill-Ligi, tordna lill-imsemmija persuna sabiex thallas l-ispejjez li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra ta' l-esperti , jekk ikun il-kaz kif provdut mill Artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Il-Qorti giet mitluba sabiex f' kaz ta htija tipprovdi ghas-sigurta tal-vittmi skond it-termini tal- Artikolu 383 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Il-Qorti giet mitluba sabiex f'kaz ta'htija tohrog ordni ta'protezzjoni sabiex tipprovdi ghas-sigurta tal-persuni offiza jew individwi ohra skond it-termini tal- Artikolu 412 C tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

XHIEDA

F'dan il-process xehdu hmistax (15) -il xhud kif gej:

Spettur Roderick Spiteri (*a fol* 9 et. seq.); Joseph Tonna(*a fol* 35 et. seq.); Darren Tonna (*a fol* 41 et. seq.); Theresa Bonello (*a fol* 47 et. seq.); Dr. Arlene Cachia Bonello (*a fol* 64 et. seq.); Dr Kevin Grech (*a fol* 66 et. seq.); Dr Joseph Galea (*a fol* 69 et. seq.); Odette Scicluna (*a fol* 71 et. seq.); Dr Mario Scerri (*a fol* 80 et. seq.); Darren Tonna (*a fol* 94 et. seq.); Odette Scicluna (*a fol* 95 et. seq.); Daniel Bonello (*a fol* 112 et. seq.); Darren Tonna (*a fol* 114 et. seq.); Joseph Tonna (*a fol* 115 et. seq.); Dr Mario Scerri (*a fol* 118 et. seq.);

Preliminari[1]

Din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali. Quddiemha persuna jew persuni jigu mixlija li wettqu reati kriminali. Il-Qorti hija adita bl-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha u li jkunu maghmula mill-prosekuzzjoni. Hemm limitu kemm il-Qorti tista' tkun flessibbli fir-rigward tal-interpretazzjoni tal-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha.

Għalkemm verament li l-komparixxi li fuqha hemm l-imputazzjonijiet hija ritenuta bħala *un avviso a comparire*, l-imputazzjonijiet huma dejjem ta' indoli penali. Ir-regoli tal-procedura ma jistgħux jigu interpretati b'mod wiesa' tali li l-parametri tal-azzjoni penali jigu spustati jew mibdula. Altrimenti d-difiza ma tkunx tista' tiddefendi ruħha kif jixraq.

[1] Il-Qorti qeghda tibbaza dan fuq l-ispjega li ta l-kollega l-Magistrat Aaron Bugeja fil-kawza il-**Pulizija vs Joseph Calleja et**. deciza fil-5 ta' Frar 2016

Quddiem din il-Qorti jekk persuna tinstab ħatja teħel piena. Jekk ma tinstabx ħatja tigi meħlusa mill-imputazzjonijiet dedotti. Il-valutazzjoni dwar jekk persuna tkunx ħatja jew le tiddependi dejjem fuq il-provi li jingiebu quddiemha (u quddiem ebda post jew *medium* ieħor) u l-istess valutazzjoni hija marbuta mal-imputazzjonijiet kriminali li jkunu gew miktuba u prezentati quddiemha mill-Pulizija Ezekuttiva jew skont kif ikunu gew mizjuda jew mibdula fl-istadju opportun – u dejjem mhux aktar tard minn meta l-Prosekuzzjoni tkun iddikjarat il-provi tagħha magħluqa. Altrimenti jekk ma jkunx hekk l-akkuzatur ikun jista' jbiddel il-parametri tal-azzjoni penali skont meta jidhirlu u skont l-andament ta' dak li jkun qed iseħħ jew li jkun irrizulta matul il-kors tal-process penali.

Għalkemm hemm element ta' flessibilita' provdut minn certu gurisprudenza fir-rigward tal-procedimenti quddiem dawn il-Qrati ta' gurisdizzjoni limitata, din il-flessibilita' trid tkun tali li ma tkunx ta' pregudizzju għall-proceduri penali u għad-drittijiet tad-difiza.

Is-setgħat ta' din il-Qorti u r-rimedji li din il-Qorti tista' tagħti f'kull kaz huma limitati u ristretti għal dawk li huma previsti mil-Ligi u fil-Ligi. Din il-Qorti ma għandiex is-setgħa, ossia *carte blanche* li tiddeciedi kif trid u tipprovdi kull rimedju li jidhlilha f'moħħha jew li trid jew li tkun tixtieq tagħti. Il-provvedimenti tagħha huma limitati għal dawk provduti fil-Kodici Kriminali.

Din il-Qorti ma tistax tieħu post jew tissostitwixxi l-Qorti Civili kompetenti jew tagħti rimedji ta' natura civili li mhumiex previsti mill-Kodici Kriminali bħala li jistgħu jigu emanati minn Qorti ta' Gudikatura Kriminali.

F'kull kaz pero', stante li din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali hija marbuta bit-termini tal-imputazzjoni skont kif spjegat aktar 'il fuq. Aktar minn hekk, quddiemha, huwa dmir tal-Prosekuzzjoni li tipprova l-kaz tagħha skont kif proferit fl-imputazzjoni kontestata sal-grad ta' konvinciment morali u sufficjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni. Mill-banda l-oħra, jekk id-difiza tagħzel li tressaq xi provi jew sottomissjonijiet kif sar f'dan il-kaz, huwa bizzejjed għad-difiza li tikkonvinci lil Qorti bit-tezi tagħha fuq bazi ta' konvinciment morali li jistrieħ fuq bilanc ta' probabilita' u f'kaz li dan iseħħ, u l-Qorti ma tħossiex moralment konvinta li l-Prosekuzzjoni laħqet il-grad ta' prova rikjesta minnha, allura l-Qorti trid tillibera lill-imputat.

Dawn huma principji kardinali li jsawru l-procediment penali Malti. Jogħgbuna jew ma jogħgbuniex, dawn huma wħud mir-regoli bazilari li jistrieħ fuqhom il-procediment penali Malti.

Biss din il-Qorti ma tistax tieqaf hawnhekk. Hija marbuta li tiggudika dan il-kaz skont l-akkuza li giet magħmula mill-Prosekuzzjoni kontra l-imputat u ma tistax tbiddel hi bis-setgħa tagħha stess il-parametri tal-kawza intrapriza mill-Prosekuzzjoni u tiddeciedi kif jiftlilha jew tmur lil hinn mill-imputazzjoni prezentata lilha mill-Prosekuzzjoni.

<u>L-ghodda biex tiddeciedi</u>

Il-Gudikant li jkun se jiddeciedi kif se jaghzel is-sikkrana mill-qamh? It-twegiba nsibuha f'decizjonijiet li taw il-Qrati taghna:

> *Il-Gudikant għandu jezamina bir-reqqa l-provi rilevanti li jkollu quddiemu u mbagħad jiddeciedi l-kawza abbazi tal-ligi applikabbli, tal-gurisprudenza, u tal-provi li fl-opinjoni tiegħu huma konsistenti, konvincenti u korroboranti.*[2]

F'decizjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali moghtija fit-23 ta' Jannar, 2007 fil-kaz **Il-Pulizija** *vs* **Charles Bianco**[3] l-Imhallef Giannino Caruana Demajo kkummenta dwar meta jkun hemm diskrepanzi fix-xhieda:

> Din il-Qorti kellha okkazjoni tisma' x-xhieda u – ħlief forsi għal ftit ecitament li jħossu xi xhieda meta jsibu ruħhom fl-ambjent ta' awla tal-Qorti, ukoll jekk ikunu familjari ma' dak l-ambjent iżda jkunu qegħdin jixhdu *in rebus suis*, u aktar meta jkunu qegħdin jirrakkontaw episodju li għalihom kien trawmatiku – ma rat xejn "nevrasteniku" jew isteriku fix-xhieda ta' John Bonello. Id-diskrepanzi żgħar bejn ix-xhieda ta' John Bonello u dik tal-Avukat Irene Bonello, li baqgħu għalkemm, kif jgħid l-appellant fir-rikors tiegħu, "żgur kellhom ħafna opportunitajiet li jitkellmu bejniethom dwar il-każ u jfakkru lil xulxin x'gara dakinhar tal-allegat incident", aktar milli sinjal illi x-xhieda ma tistax toqgħod fuqha huma sinjal illi x-xhieda ma kinitx orkestrata, u illi t-tnejn xehdu dak li ftakru u kienu onesti biżżejjed biex ma "jikkorregux" il-verzjonijiet biex igibuhom jaqblu ma' xulxin, għalkemm kellhom okkażjoni jagħmlu hekk u għalkemm setgħu jobsru illi d-diskrepanzi x'aktarx kien sejjer jaqbad magħhom l-

[2] Appell Civili Numru. 140/1991/2 - **Norbert Agius v. Anthony Vella et., deciz** fil-25 ta' April, 2008 mill-Prim Imhallef Vincent De Gaetano u l-Imhallfin Joseph D. Camilleri u Joseph A. Filletti.
[3] Appell Kriminali Numru. 115/2006

appellant biex joħloq argument. Differenzi ta' dettal fil-mod kif xhud jara episodju trawmatiku huma ħaga normali u, sakemm fis-sostanza x-xhieda tkun taqbel, ma jfissrux illi dik ix-xhieda għandha tigi skartata.

Artikolu 637 tal-Kapitolu 9 jipprovdi gwida cara lill-Gudikant kif ghandu japprezza xhieda ta' xhud:

id-deċiżjoni titħalla fid-diskrezzjoni ta' min għandu jiġġudika l-fatti, billi jittieħed qies tal-imġieba, kondotta u karattru tax-xhud, tal-fatt jekk ix-xiehda għandhiex mis-sewwa jew hix konsistenti, u ta' fattizzi oħra tax-xiehda tiegħu, u jekk ix-xiehda hix imsaħħa minn xiehda oħra, u taċ-ċirkostanzi kollha tal- kaz.

Decide:

Il-Qorti, wara li rat l-Artikoli 214, 215, 218 (1)(a)(b), 338(dd), 339 (1)(b)(d)(e), 252 (1) ma ssibx lill-imputat hati tat-2, 3 5 u 6 akkuza u minnhom tilliberah izda issibu hati ta' l-ewwel (1) imputazzjoni.

Il-Qorti mhux tal-fehema li l-ferita kommessa iggib periklu ta' debulizza permanenti. Wara li rat artikolu 22 tal-kap 446 tilliberah bil-kundizzjoni li ma jaghmilx reat iehor fi zmien 3 snin mill-lum kif ukoll tapplika Artikolu 383 tal-Kap 9 sena mill lum u torbtu b' garanzija ta' elfejn (€2,000).

____

Magistrat

Joseph Mifsud LL.D